

LIETUVOS ŪKININKŲ MOTYVAI TAPTI ŽEMĖS ŪKIO KOOPERATYVŲ NARIAIS

Martyna ŠUTAITĖ, Vytauto Didžiojo universitetas, Žemės ūkio akademija, Bioekonomikos plėtros fakultetas, el. paštas: martyna.sutaite@vdu.lt

Jan ŽUKOVSKIS, Vytauto Didžiojo universitetas, Žemės ūkio akademija, Bioekonomikos plėtros fakultetas, el. paštas: jan.zukovskis@vdu.lt

Santrauka

Ūkininkų ūkių kooperacija ūkininkams leidžia lengviau išverti iškilusius sunkumus, prisitaikyti prie vykstančių pokyčių žemės ūkio sektoriuje, siekti finansinio stabilumo. Tačiau Lietuvoje žemės ūkio kooperacija vis dar sunkiai vystosi. Šio straipsnio tikslas ne tik nagrinėti esminius žemės ūkio kooperacijos veiksnius, tačiau taip pat identifikuoti pagrindinius motyvus, kurie ūkininkus skatina kooperuotis. Atliktas tyrimas – anketinė apklausa, parodė, kad ūkininkams pagrindiniu motyvu jungtis prie žemės ūkio kooperatyvo tapo finansinės padėties gerinimas. Tačiau po prisijungimo prie žemės ūkio kooperatyvo ūkininkai pajautė ir kitų naudų. Viena iš jų – psichologinis saugumas, kuris galėtų tapti motyvuojančiu aspektu kitiems, žemės ūkio kooperatyvui nepriklausantiems ūkininkams. Atliekant tyrimą taikyti mokslinės literatūros analizės ir sintezės metodai, atlikta anketinė ūkininkų, priklausančių žemės ūkio kooperatyvams, apklausa, turinio analizės metodas.

Reikšminiai žodžiai: ūkininkų motyvai, žemės ūkio kooperacija, kooperatyvai.

Įvadas

Intensyvėjantis žemės ūkis, augantis maisto žaliavų poreikis, besikeičiantis klimatas, inovacijų diegimas žemės ūkyje ir paskutiniojo dešimtmečio ekonominiai ir socialiniai pokyčiai ūkininkus skatina ieškoti vis naujų sprendimų išylančioms grėsmėms spręsti. Paskutinius keletą metų yra garsiai kalbama apie tai, jog Lietuvos pienininkystės ūkiai nesusitvarko su iškilusiomis problemomis, žemomis pieno supirkimo kainomis. Dažniausiai ūkininkų priimamas sprendimas – karvių pardavimas. Lyginant su kitomis šalimis, tokiomis kaip Prancūzija, Italija ar Ispanija, kur ūkininkai savo žinias perduodavo iš kartos į kartą, Lietuvos ūkininkai dar palyginti su šių šalių ūkininkais yra „jauni“ savo valdomu ūkių amžiumi. Kalbant ne tik apie praktines ir teorines žinias, kaip tvarkyti žemės ūkį, kaip jį prižiūrėti, Lietuvos ūkininkai susiduria su kitomis problemomis – ūkio valdymu, ūkininkų bendradarbiavimu, žemės ūkio kooperacijos plėtra – kuri valdomam ūkiui atneštų teigiamos naudos. Lietuvos žemės ūkio kooperacija per paskutinius du dešimtmečius keitėsi – plėtėsi, tačiau nėra matomas toks didelis augimas kaip kitose ES šalyse. Mažų ūkių valdytojai turi žemiausią derybinę galią, dėl ribotos gamybos apimtys, žemo našumo, mažų galimybių gauti paskolą, ribotų technologinių galimybių (Solano-Gavino, Siche, 2024). Tačiau žemės ūkio kooperacija mūsų šalyje vystosi lėtai, pastebimas vangus ūkininkų jungimasis prie kooperatyvų, lyginant su kitomis Europos šalimis. Ūkininkų motyvacija jungtis prie žemės ūkio kooperatyvų – nepakankamai ištirta sritis.

Tyrimo tikslas – įvertinti Lietuvos ūkininkų pagrindinius motyvus kooperuotis ir pasiūlyti motyvacinį argumentus bei derybinius metodus kooperatyvų vadovams.

Iškeltam tikslui pasiekti sprendžiami šie **uždaviniai**:

1. Remiantis moksliniais šaltiniais įvardinti pagrindinius motyvus, skatinančius ūkininkų ūkių kooperaciją ir derybinius metodus.
2. Įvertinti pagrindinius motyvus, lemiančius ūkininkų sprendimus jungtis į žemės ūkio kooperatyvus.

Tyrimų objektas ir metodai

Tyrimo objektas – Lietuvos ūkininkų motyvai kooperuotis.

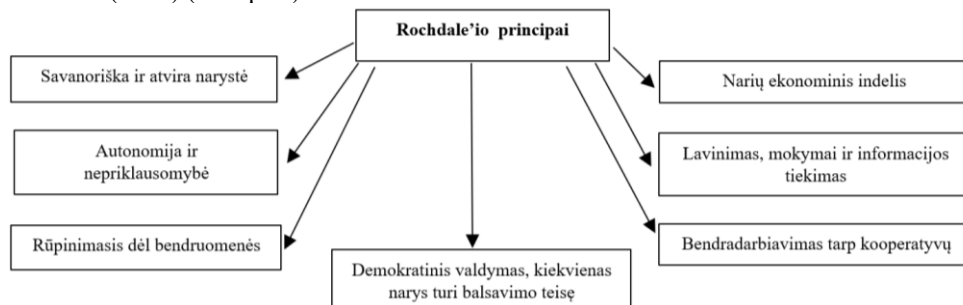
Tyrimo metodai – metodinei daliai taikyta mokslinės literatūros analizė bei apibendrinimo metodai. Pirminiai duomenys gauti atlikus ūkininkų, priklausančių žemės ūkio kooperatyvams, anketinę apklausą, kuri buvo atlikta pasitelkiant „Formsoffice“ platformą. Apklausa buvo vykdoma 2025 m. sausio–vasario mėnesį. Tyrime dalyvavo 35 ūkininkai, priklausantys žemės ūkio kooperatyvams. Tyrimo populiaciją sudarė 996 ūkininkai, iš kurių 35 buvo apklausti. Tai sudaro apie 3,5 % visos populiacijos. Tyrimų rezultatų paklaida siekia apie 16 %, todėl imtis vertinama kaip žvalgomojo pobūdžio. Respondentai buvo pasirinkti naudojant tikslinės patogiosios atrankos metodą. Atliekant tyrimą pagrindinis kriterijus buvo tai, kad tyrime galėjo dalyvauti tik ūkininkai – kooperatyvo nariai. Gautų rezultatų duomenys buvo pateikti taikant aprašomąją statistiką, rezultatus iliustruojant diagramomis. Tyrimo rezultatai leido įvertinti pagrindinius motyvus, paskatinusius ūkininkus tapti žemės ūkio kooperatyvo nariais. Tyrimu buvo siekiama nustatyti pagrindinius motyvus, paskatinusius ūkininkus jungtis prie žemės ūkio kooperatyvo.

Tyrimų rezultatai ir jų aptarimas

Ūkininkų ūkių kooperacijos tikslai, principai ir iššūkiai. Žemės ūkio kooperacijos plėtra kiekvienoje šalyje turi susiklosčiusias skirtingas tradicijas. Išeistame Copa Cogeca leidinyje (2024), yra teigiama, kad Europos žemės ūkio

kooperatyvų vizija – užtikrinti tvarumą ir konkurencingumą aptarnaujant ūkių narius ir suprantant vartotojų poreikius (Copa Cogeca, 2024). Dokumente teigiama, kad žemės ūkio kooperatyvas yra įrankis ūkininkui, kuris apjungia bendrus ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius tikslus. Narystė kooperatyve stiprina ūkininko ūkį, suteikia derybinę galią derybų procese su kitais žemės ūkio grandinės dalyviais. Europos Komisijos parengtame 2023–2027 m. BŽŪP vienas iš pagrindinių tikslų – ūkininkų padėties vertės grandinėje gerinimas, kuris gali būti pasiektas skatinant ūkininkų bendradarbiavimą – kooperavimąsi.

Kooperacija, kaip ūkininkų bendradarbiavimo forma, remiasi septyniais Rochdale'io principais, kuriuos pateikia autorius N. T. Wafullah (2023) (žr. 1 pav.).

Šaltinis: sudaryta pagal N. T. Wafullah (2023)

Source: according to N. T. Wafullah (2023)

1 pav. Septyni Rochdale'io principai (pagal N. T. Wafullah, 2023).

Fig. 1. Seven Rochdale principles

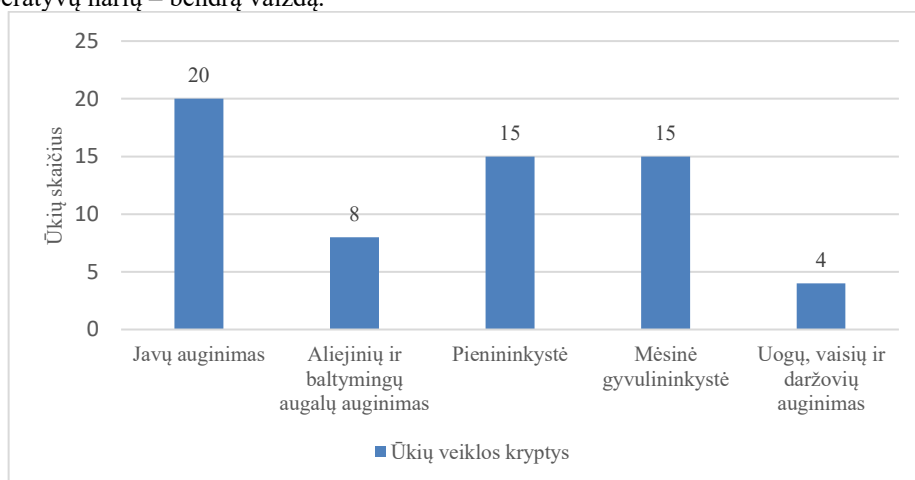
Šie išvardinti kooperacijos principai yra skirti visiems kooperatyvų tipams – gamybos, vartotojų, finansų (kreditų), paslaugų ir žemės ūkio kooperatyvams. Autorius N. T. Wafullah (2019) išskiria pagrindinius ūkininkų jungimosi į kooperatyvus priežastis ir tikslus: 1) išteklių mobilizavimo, 2) patrauklesnių prekių ir paslaugų pirkimo galimybių, 3) dėl efektyvesnio žemės ūkio valdymo, 4) suvokimo, kad esi organizacijos dalis, o ne klientas. Kooperacija skatina vystyti bendrą infrastruktūrą (techniką, logistiką, transportą), vieningus maisto gamybos ir perdirbimo metodus ir bendrą žemės ūkio patirtį (Vitunskienė ir kt., 2020). Žemės ūkio kooperatyvai turi didelę socialinę ir ekonominę reikšmę žemės ūkio ir maisto sektoriuje. Jie leidžia pagerinti savo konkurencingumą ir derybinę galią, bendrai parduodant savo produkciją (Sanchez- Navarro et al., 2022). Žemės subjektų kooperacija žemės ūkio versle ūkininkams gali tapti puikia galimybe toliau vystyti savo ūkį ir didinti ūkių atsparumą.

Kooperacijos klausimas vienas iš aktualiausių mažiems ir vidutiniams ūkiams, kurie susiduria su tokiomis problemomis kaip žemas konkurencingumas, derybinių galių neturėjimas, žinių dalinimosi izoliacija. F. Conto ir kt. (2017) pažymi, kad Lietuvos ūkių kooperacijos kūrimuisi trukdo: 1) tinkamai paruoštų kooperatyvų vadovų trūkumas, 2) didelių kooperatyvų nenoras priimti mažesnius ūkininkus, 3) kooperatyvų ir jų asociacijų nebuvimas, 4) balsavimo teisė (vienas narys – vienas balsas), 5) netinkamas kooperatyvo finansavimo organizavimas, 6) veiklos planavimo trūkumas, 7) kooperacijos principų atnaujinimas ir pritaikymas prie šiuolaikinių poreikių, 8) ūkininkų „nuosavybės jausmo“ trūkumas, 9) stipri konkurencija su kitomis įmonėmis, nepasitikėjimas kitais nariais. Pasak F. Conto ir kt. (2017), kooperatyvas turi turėti stiprius vadovus, valdybą ir administraciją. Šis veiksnys prisideda prie kooperatyvo sėkmingos veiklos, tačiau Lietuvoje vis dar yra susiduriama su tokių specialistų trūkumu. Nors mūsų šalyje vykdo kooperacijos veiklą ne vienas sėkmingas kooperatyvas, didieji kooperatyvai, kurių nariai valdo didelius ūkius, yra ekonomiškai ir technologiškai stipresni, nenori priimti mažų ir vidutinių ūkių valdytojų į kooperatyvą, sukuriama ūkių atskirtis. Atliktame tyrime V. Vitunskienė ir kt. (2020) ištyrė, kad didžioji dalis žaliavinį pieną superkančių kooperatyvų mažiems pieno ūkiams moka didesnę pieno supirkimo kainą, nei didieji šalies pieno supirkėjai. Tačiau tyrimas parodė taip pat, kad nors ir kooperatyvų mokama supirkimo kainą yra didesnė priklausant kooperatyvui, tačiau noras kooperuoti yra labiau išreiškiamas didesnių ūkių. Tyrime pažymima, kad kooperacijos poreikio efektyvesnei ūkio veiklai suvokimą skatina – amžius, ūkininkų išsilavinimo lygis ir pats ūkio dydis. Autoriai W. Levy (2017), K. Duric ir kt. (2021) akcentuoja žemės ūkių kooperatyvų teigiamą naudą ekonomikai, socialiniams santykiams. Lietuvos ūkininkai dėl nepasitikėjimo kitais, linkę ūkininkauti vieni, bijo prarasti galimybę priimti sprendimus savarankiškai, mano, jog pagalba ar patarimai iš kitų ūkininkų yra menkaverčiai, nereikalingi. Buvimas organizacijos dalimi ūkininkams suteikia galimybę semtis gerosios patirties iš kitų narių, psichologinį tvirtumą. Didžiausia paskata ūkininkams jungtis prie kooperatyvo – finansinės naudos. Ūkininkai tikisi geresnių žaliavos supirkimų kainų, produktų, kurie yra tiekiami ūkiui žemesnėmis kainomis, didesnės derybinės galios. Ūkininkams gali būti suteikiama tiesioginė finansinė pagalba – kooperatyvui teikiant paskolas kooperatyvo nariams. Ūkininkai gali naudotis kooperatyvo technika, sandėliais. Būnant kooperatyvo dalimi, atsiradus finansiniam stabilumui, ūkininkai yra skatinami diegti inovatyvius sprendimus ūkiuose, taip auginant ūkio konkurencingumą. Ūkininkui teikiama nauda ir efektyvesnis ūkio valdymas. Kooperatyvas iš vadybinės pusės ieško naujų realizacijos kanalų, užsakinėja reikalingas prekes ūkiui, derasi dėl kainų.

Kaip pažymi tyrėjas F. Conto ir kt. (2017), žemės ūkis keičiasi, ir tai, kas buvo naudinga kooperatyve prieš 10–15 m., gali būti sunkiau pritaikoma šiandieniniam kooperatyvui. Lietuvoje kooperatyvo narys turi vieno balso teisę, tačiau užsienio šalių kooperatyvai vis dažniau pradeda taikyti balsavimo teisę – pagal turimas kooperatyvo akcijas. Toks balsavimo būdas leidžia labiau pritraukti didesnius ir ekonomiškai stipresnius ūkininkus. Kitas kooperatyvų kūrimosi

trukdis – finansavimas. Nors žemės ūkio kooperatyvas stengiasi užtikrinti ūkininkų gerovę, pasiūlydami didesnes žaliavos – produkcijos supirkimo kainas, sandėliavimą, perdirbimą bei realizavimą, tačiau tokias paslaugas gali suteikti tik konkurencingi kooperatyvai. Nepaisant to, tokie kooperatyvai dažniausiai susiduria su finansavimo trūkumu. Todėl F. Conto ir kt. (2017) nuomone, būtų galima peržvelgti Lietuvos kooperatinių bendrovių įstatymus ir priimti sprendimą, kad tokius kooperatyvus galėtų finansuoti pati valstybė arba fiziniai ir juridiniai asmenys. Atliktame tyrime išaiškėjo, kad Lietuvos kooperatyvai susiduria ir su veiklos planavimo nuvertinimu. Optimistinės veiklos prognozės, neatsižvelgiant į galimas rizikas, tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu gali sukelti rimtas pasekmes kooperatyvui, jo veiklai. Strateginis planavimas gali padėti išspręsti šias problemas, tačiau taip pat reikalingi kvalifikuoti kooperatyvo vadovai, kurie turėtų strateginio planavimo žinias ir įgūdžius. Lietuvoje kurtis kooperatyvams trukdis ir ūkininkų „nuosavybės jausmo“ trūkumas. Tyrimas parodė, kad ūkininkai nepasitiki kitais ūkininkais, jaučia baimę būti apgauti. Bendrystės jausmas svarbus kiekvienoje bendruomenėje, organizacijoje, bet kuri veikla, kurioje trūks šio jausmo, nebus išpildyta iki galo. Ne išimtis ir kooperatyvų kūrimasis. Tyrėjai J. Ramanauskas ir G. Radzevičius (2023) pastebi, kad Lietuvoje yra įsteigta nemažai žemės ūkio kooperatyvų, tačiau daugelis jų tik teikia paslaugas savo nariams ir tik vienetai užsiima perdirbimu. Atkreipiamas dėmesys ir į stambių ūkininkų ir žemės ūkio bendrovių nenorą bendradarbiauti su mažais ar vidutiniais ūkininkų ūkiais.

Pagrindiniai motyvai, turintys įtakos ūkininkų ūkių kooperacijai. 2025 m. buvo atlikta ūkininkų, kurie priklauso žemės ūkio kooperatyvams, apklausa. Pirmieji klausimai – bendrojo pobūdžio, leidžiantys geriau suprasti ūkininkų – kooperatyvų narių – bendrą vaizdą.

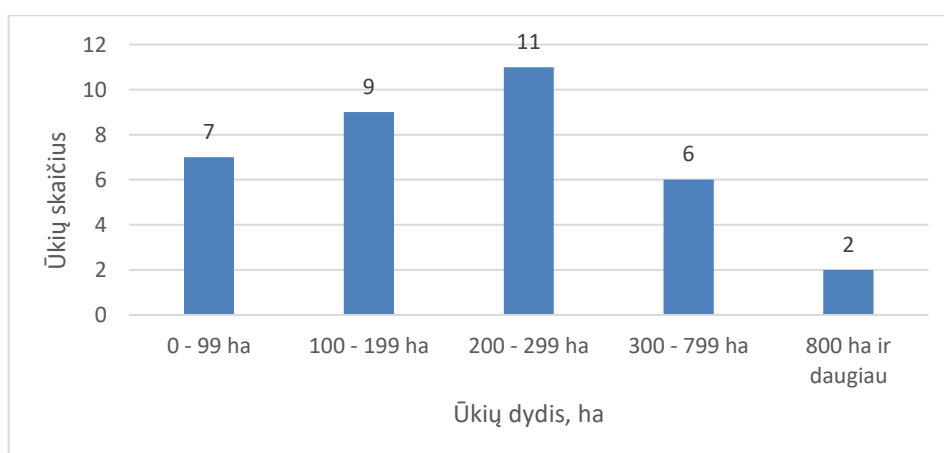

Pav 2. Respondentų pasiskirstymas pagal ūkio veiklos kryptis, N= 35.

Fig. 2. Respondents distribution by directions of farming activity, N= 35.

Tyrimo metu paaiškėjo, kad kooperatyvų veikloje dalyvaujantys ūkininkai dažnai užsiima ne viena ūkine veikla, kurios yra tarpusavyje susijusios. Pavyzdžiui, javų auginimas derinamas su aliejinių ir baltymingų augalų auginimu, o pienininkystė – su mėsine gyvulininkyste.

Kaip rodo tyrimo rezultatai, kooperuoti linkę labai skirtingo dydžio ūkininkų ūkiai (žr. 3 pav.).

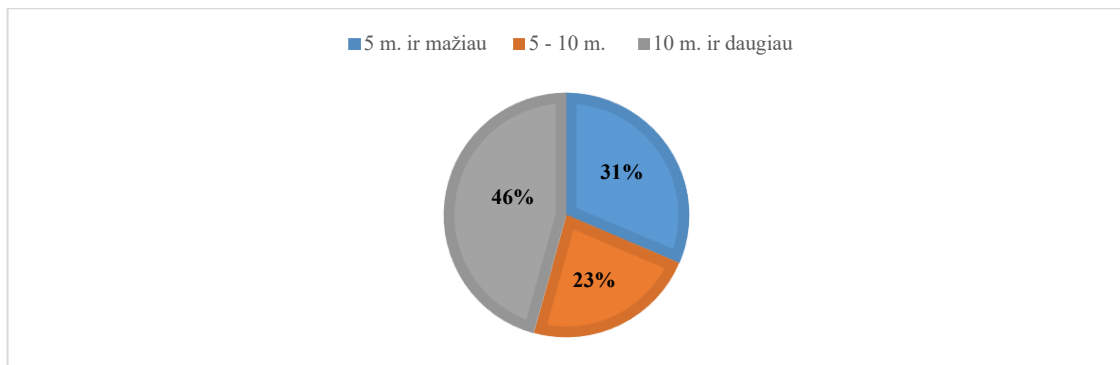

Pav 3. Respondentų pasiskirstymas pagal ūkių dydį, ha, N= 35.

Fig. 3. Respondents distribution by farm size, N= 35.

Tyrimo rezultatai rodo, kad į kooperatyvus jungiasi įvairaus dydžio ūkininkų ūkiai. Gauti rezultatai atskleidžia, kad su iššūkiais susiduria ne tik maži, bet ir dideli žemės ūkiai. Nepriklausomai nuo ūkio dydžio, ūkininkai siekia stiprinti savo ūkio derybinę galią ir suvokia esminę žemės ūkio kooperacijos naudą.

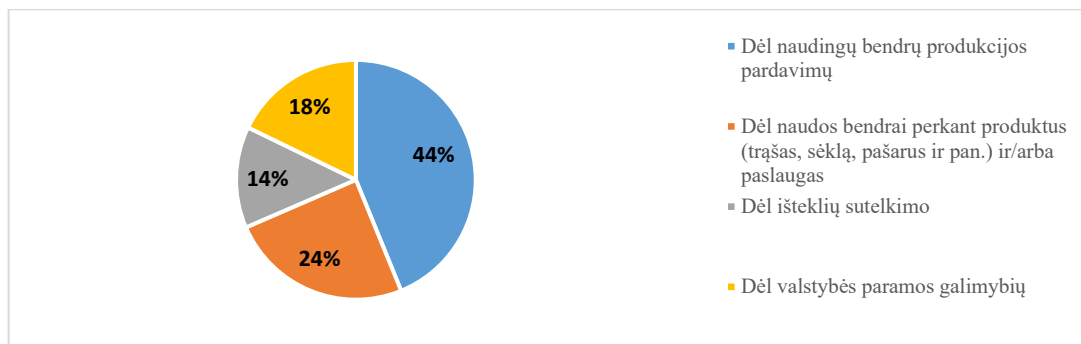
Tyrimu buvo siekiama taip pat nustatyti ūkininkų priklausymo žemės ūkio kooperatyvui trukmę (žr. 4 pav.).

4 pav. Ūkininkų priklausymo žemės ūkio kooperatyvui trukmė, N=35.

Fig. 4. Duration of farmers membership in the agro cooperatives, N=35

Pateikti tyrimo rezultatai atskleidė, kad didžioji dalis apklaustųjų – ūkininkai – kooperatyvų „senbuviai“. Remiantis rezultatais, galima teigti, kad turima apklaustųjų patirtis sudaro prielaidas pagrįstai vertinti žemės ūkio kooperacijos teikiamas naudas (žr. 5 pav.).

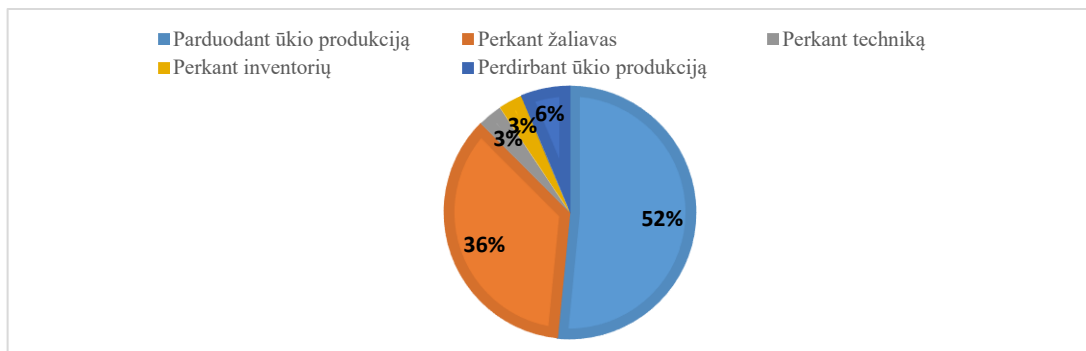

5 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal motyvus, kurie paskatino juos kooperuotis, N=35.

Fig. 5. Respondents' distribution by reasons for joining the cooperative, N= 35.

Tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad ūkininkavimo problemos, tokios kaip nepasitenkinimas dėl parduodamos produkcijos kainų ir sąlygų bei nepalankių perkamų produktų (trąšų, pašarų, sėklų ir t.t.) pasiūlymų ūkininkus paskatino jungtis prie žemės ūkio kooperatyvų. Ekonominės padėties gerinimo siekis tapo pagrindiniu motyvu, skatinančiu ūkininkų ūkių kooperaciją.

Tyrimu taip pat buvo siekiama išsiaiškinti, ar įstojimas į žemės ūkio kooperatyvą pateisino ūkininkų lūkesčius. Šis klausimas leido sukonkretinti naudos pasikeitimą po įstojimo į kooperatyvą. Respondentų buvo paprašyta pažymėti aspektus, kurie suteikė daugiausiai naudos po prisijungimo prie žemės ūkio kooperatyvo (žr. 6 pav.).

6 pav. Tyrimo respondentų pasiskirstymas pagal didžiausią naudos pojūtį ūkiui, N=35.

Fig. 6. Distribution of survey respondents by the greatest perceived benefit to the farm, N=35.

Iš pateiktų rezultatų matyti, kad didžiausia nauda juntama parduodant produkciją ir perkant žaliavas, mažiausia nauda juntama perkant techniką ir inventorių. Tai parodo, kad būnant kooperatyvo nariu, tiek žemės ūkio produkcijos supirkėjai, tiek tiekėjai gali pasiūlyti palankesnes kainas. Atsiranda derybinių galių persvara. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad įstojus į žemės ūkio kooperatyvą tiriamųjų poreikiai kooperacijai buvo atliepti.

Dalyvavusių tyrime buvo paprašyta įvertinti (penkiabalėje sistemoje) didžiausius pokyčius prisijungus prie kooperatyvo. Duomenys apžvelgiami žemiau (žr. 7 pav.).

7 pav. Respondentų nuomonė apie naudą prisijungus prie kooperatyvo, vidurkis, N=35.

Fig. 7. Respondents' opinion about the benefits of joining a cooperative, average, N=35.

Remiantis ūkininkų priklausymo kooperatyvui laikotarpiu, galima teigti, kad respondentai turėjo pakankamai patirties įvertinti juntamus pokyčius savo ūkiuose po prisijungimo prie kooperatyvų. Rezultatai atskleidė, kad didžiausias pokytis, juntamas ūkininkų, yra susijęs su finansiniu saugumu. Finansinis saugumas tai – naudos gavimas, geresnės produkcijos kainos, mažesnės rinkos tyrimų išlaidos, naujų rinkų atsiradimas, patikimesnės sutartys, palankesnės kredito sąlygos, lengvesnis atsitiesimas po stichinių nelaimių. Tačiau taip pat svarbus ir psichologinis saugumas. Psichologiniam saugumui galima priskirti patarimus iš kitų kooperatyvo narių, tinkamų paslaugų suteikimą, pasitikėjimą kitais kooperatyvo nariais, vadovybe (šis pokytis yra ryškiausias) ir bendrų tikslų siekimą. Vis dėlto, atsižvelgus į rezultatus, matyti, kad finansinio saugumo aspekto pokytis yra pats didžiausias.

Apibendrinant galima teigti, kad Lietuvos žemės ūkio kooperacijos plėtra susiduria su švietimo sklaidos trūkumu, ūkininkų mentalitetu, pridėtinės vertės kūrimo stygiu žemės ūkio kooperatyvuose, kuris teiktų papildomas naudas nariams, skatintų ūkininkus gerą savo patirtimi jungtis prie kooperacijos. Pagrindiniai motyvai, darantys įtaką ūkininkų apsisprendimui jungtis prie žemės ūkio kooperatyvų – ekonominės padėties gerinimo poreikis. Atliktas tyrimas atskleidė, kad ūkininkai, prisijungdami prie žemės ūkio kooperatyvų, siekė geresnių produkcijos supirkimo kainų ir geresnių sąlygų perkant ūkiui reikalingas priemones. Prisijungimas prie žemės ūkio kooperatyvų visapusiškai teigiamai paveikė respondentų ūkių veiklą, padidėjo ūkininkų tarpusavio bendravimas.

Išvados

1. Pagrindinis motyvas, skatinantis ūkininkų ūkių kooperaciją – galimybė ūkininkams pirkti ūkiui visas reikalingas priemones – prekes geresnėmis kainomis, taip pat pardavinėti užaugintą produkciją už aukštesnę supirkimo kainą. Kitas svarbus motyvas – ūkininkų kuriama bendra infrastruktūra, mezgamas tarpusavio socialinis ryšys. Padėties gerinimas vertės grandinėje turėtų būti ypač aktualus mažiems ir vidutiniams ūkiams. Pasitelkus žemės ūkio kooperaciją galima didinti ūkių konkurencingumą, kurti pridėtinę vertę. Kooperacija turėtų būti vienas iš svarbiausių komponentų Lietuvos žemės ūkio ateityje.

2. Atlikus tyrimą buvo išskirti pagrindiniai motyvai, kurie ūkininkus paskatina tapti žemės ūkio kooperatyvo nariais. Vienas iš jų – finansinis motyvas, kuris ūkininkams suteikia galimybę gauti finansinę naudą jų valdomam ūkiui, pasireiškia per geresnės produkcijos kainas, patikimesnes sutartis, palankesnes kredito gavimo kainas ir t.t. Kitas motyvas – psichologinis. Šis motyvas pasireiškia per siekį būti bendruomenės dalimi, turėti galimybę konsultuotis su kitais ūkininkais, siekti bendrų tikslų.

Literatūra

1. Cogeca. (2024). Agri-cooperatives cultivate sustainable solutions for farmers, business partners and consumers. Prieiga per internetą: <file:///C:/Users/Vartotojas/Downloads/13533311000%20Copy%201%20-%20Shortcut.pdf>
2. Contò F., Ramanauskas, J., Stašys, R. (2017). The main obstacles and possibilities of the cooperative movement in Lithuania. Organizacijų vadyba, (77), 101–117..
3. Đurić, K., Prodanović, R., & Jahić, M. (2021). Experiences of European Union countries in the field of agricultural cooperatives. *Journal of Agronomy, Technology and Engineering Management*, 4(3), 583–590.
4. Levy, W. (2017). Cooperatives: Farmers work together for a better future. *Spore*, 184, 22–26. <http://www.jstor.org/stable/44190947>

5. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. (2024). *Informacija apie Lietuvos žemės ūkį 2004–2024 m.* Prieiga per internetą: https://zum.lrv.lt/public/canonical/1762492041/18564/Informacija_apie_Lietuvos_%C5%BEm%C4%97s_%C5%ABk%C4%AF_2004-2024_m.pd
6. Ramanauskas J., Radzevičius G. (2023). Vertikaliosios integracijos galimybės ir modeliai žemės ūkio sektoriuje. *Regional Formation and Development Studies*, (2), 80–90.
7. Sánchez- Navarro J. L., Arcas-Lario N., Hernández-Espallardo, M. (2022). Identifying the antecedents of opportunism in agri-food cooperatives: A comparative analysis between first- and second-tier cooperatives. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 95(1), 201–223. <https://doi.org/10.1111/apce.12416>
8. Solano-Gaviño C.J. ir Siche, R. (2024). Smallholder conflicts in agribusiness systems. *International Journal on Food System Dynamics*, 15, 29-43. Prieiga per internetą: <https://doi.org/175587806>
9. Vitunskienė V., Drożdż J., Bendoraitytė A., Lauraitienė, L. (2020). Mažų ūkių interesų atstovavimas rinkoje per kooperatyvus: Poveikis gamintojų kainai. *Vadybos mokslas ir studijos- kaimo verslų ir infrastruktūros plėtrai*, , 42(4), 561–570. <https://doi.org/10.15544/mts.2020.57>
10. Wafullah, N. T. (2023). Agriculture trade and marketing. Delve Publishing. eBook Academic Collection (EBSCOhost).
11. Wafullah, N. T. (2019). Agricultural cooperatives. Delve Publishing.

LITHUANIAN FARMERS MOTIVES TO BECOME A MEMBER OF AGRICULTURE COOPERATIVES

Abstract

Agriculture cooperation gives an opportunity to farmers to endure difficulties and to adapt changes in agroculture sector, allows to achieve financial stability. But cooperation still struggling to develop. The purpose of this article is not only to examine the essential factors of agriculture cooperation, but also to identify main motives, which encourage farmers to cooperate. A study was conducted, a questionnaire survey showed, that main motive to farmers to join agriculture cooperatives became an improvement the financial situation. However, farmers after joining cooperative felt and others benefits. One of them – psychological safety, which could become motivation aspect for farmers which are not members of cooperatives. The research was carried out using the analysis and synthesis of scientific literature, analysis of the main farmers research data- questionnaire results. A questionnaire survey was conducted among farmers belonging to agriculture cooperatives, applied content analysis method.

Keywords: farmers motives, agricultural cooperative, cooperatives.